

МЕНШЕ ГОДИН ПРАЦІ, ЗАРАДА БЕЗРОБІТТЮ

ВАШИНГТОН. — Населення Злучених Держав постійно зростає, а тим самим виростає щораз нове питання, як жити з приростом, коли не стає роботи і для тих, що тепер живуть. Отсе є те питання, яке порушив Гері Л. Гопкінс на конференції посадовців. З того виходить, що хоч поправді є надія, що в 1937 році матимемо добрі часи, навіть кращі ніж ті, що були в 1929 році, то всетаки буде ще коло 8 мільйонів людей без роботи. Та заки знайдеться спосіб, який вирішить би остаточно цю пекучу kwestію, треба її розв'язувати покищо скорочуванням часу праці. Гопкінс заявив далі, що треба буде теж постійно далі допомагати безробітним, бо буде велике число таких, що покінчили 45 років життя і вже ніколи роботи не дістануть, бо така тепер система.

ТОГВЕЛ УСТУПАЄ.

ВАШИНГТОН. — Рознеслася сенсаційна вістка: Рексфорд Тогвел, якого радикальні погляди спричинили шалену агітацію проти президента Рузвельта, уступає зі становища підсекретаря для справ хліборобських і вертається назад до Колумбійського університету, щоб віддатися науковій праці. Тогвела називали "червоним", а що він був ревним пропагатором "Нового Розділу", то й цілий той "Розділ" вважали його вороги "більшевицьким експериментом". Тогвел належав до Рузвельтового "Наукового Тресту" і кажуть, що був там першою фігурою. Тогвел обіждає тепер західні стейти і студію на місяць положення фермерів, що держать ферми в аренді. Кажуть, що президент прийняв його резигнацію і заповідають, що він готов стати президентом Висканзінського університету.

ПРЕЗИДЕНТ У СПРАВІ СПИСУВАННЯ БЕЗРОБІТНИХ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт висказався перед від'їздом до Полудневої Америки в справі списування безробітних. Він є проти давнього способу списування безробітних, коли списувачі ходили від хати до хати і розпитували за безробітними. Президент каже, що такий спосіб коштував державну касу яких \$20,000,000, а користі з цього не було. Тепер він є за те, щоби передати цю справу самим безробітним. Вони самі повинні зголошуватися кожного місяця, а вразі незголошення не будуть одержувати допомоги. Таким чином буде можна мати кожного часу вірне число безробітних. А їх спис буде коштувати всього 10% з той суми, що її видавано передше на ту ціль.

ПОМЕРЛА ШУМАН-ГАЙНК.

ГАЛІВУД. — Не стало Ернестини Шуман-Гайнк, що померла в 75 році життя. Це та оперова співачка, яку ветерани світової війни називали "мамою" за її добродійну акцію для допомоги інвалідам. Шуман-Гайнк була німецького роду. З її синів один згинув підчас світової війни, борючися в рядах німецької армії, а її внук згинув у Франції, борючися по стороні альянтів як американський жовнір. Шуман-Гайнк була співачкою світової слави. В останніх роках виступала ще на концертах, а також у фільмах.

ДОРАДЖУЄ АМЕРИКАНЦЯМ БОЙКОТУВАТИ КОРОНАЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — Що може обходити такий демократичний нарід як американський якась коронація в Англії? Таке питання поставив конгресмен Реймонд Кенон, демократ з Висканзін. Він каже, що король Едвард може женитися, з ким захоче. Це його приватна справа. Може й з американкою. Але те все, що пишуть американські часописи у зв'язку з цєю женячкою і коронацією Едварда, є монархістичною пропагандою, негідною вільного американського народу, що живе в республіці. При тій нагоді, каже Кенон, добре було б пригадати Англії, щоб радше сплачувала довги Злученим Державам, ніж витрачувати гроші на коронації. Кенон каже, що внесе в цій справі резолюцію в конгресі й буде домогтися, щоб американські амбасадори не робили з себе блазнів, натягаючи на себе на королівських дворах різні блазенські мундури.

В ОБОРОНІ ЛУІСА.

ТАМПА. — Вісім груп внесли вісім резолюцій, у яких домогаються від Американської Федерації Праці знесення суспензії, яку видано проти 10 юній, що створили Комітет за Промисловою Організацією, що є під проводом Джана Л. Луїса, голови Майнерської Юнії. Та виглядає так, що конвенція А. Ф. Праці затвердить суспензію.

ТІ, ЩО БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КАМПАНІЇ ЗА ПРИЄДНУВАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗУ.

Від 1-го до 15-го листопада ц. р. надіслали до головної канцелярії заявки нових членів отсі урядники в члені:

Відділ:	Місцевість:	Організатор:	Повнолітні члени:	Діти:	РАЗОМ:
112	Клівленд, О.	Марія Розоміло	3	5	8
126	Сляквід, Па.	Григорій Дидів	—	8	8
204	Нью Йорк, Н. Й.	Микола Бланчак	4	4	8
222	Честер, Па.	Микола Мулер	8	—	8
164	Бервік, Па.	Петро Гелетій	5	2	7
72	Тайтсвід, Па.	Антін Федик	4	—	4
171	Джерзі Ситі, Н. Дж.	Стефанія Галиччін	4	—	4
359	Ньюарк, Н. Дж.	О. Н. Юрєвич	2	2	4
11	Джанстан, Па.	ю. Н. Волошук	—	3	3
5	Асторія, Л. Ай.	Іван Сидор	1	1	2
5	Асторія, Л. Ай.	Павло Барнич	1	1	2
81	Кортіс Бей, Мд.	Михайло Ястремський	—	2	2
94	Гемтрємк, Міш.	Іван Курчак	—	2	2
130	Нью Йорк, Н. Й.	М. Коваль і М. Підгайний	2	—	2
255	Вест Нютон, Па.	Василь Шимчук	2	—	2
333	Бервік, Па.	Розалія Боберська	2	—	2
361	Нью Йорк, Н. Й.	Стефан Ковальчук	2	—	2
361	Нью Йорк, Н. Й.	Михайло Ратушний	—	2	2
390	Томастон, Коня.	Микита Савяк	2	—	2
33	Шікаго, Іл.	Анна Дзюрдєвич	1	—	1
36	Рачестер, Н. Й.	Марія Онуфрїяк	—	1	1
71	Росфорд, О.	Зоя Бобак	1	—	1
91	Мекіараєк, Па.	Василь Рудавський	—	1	1
102	Клівленд, О.	Микола Бусько	1	—	1
119	Кемпбел, О.	Марія Білан	1	—	1
141	Дірборн, Міш.	Євстахій Бутковський	1	—	1
143	Грейт Медовс, Н. Дж.	Павло Лашяк	1	—	1
180	Акрон, О.	Михайло Кукар	—	1	1
194	Нью Йорк, Н. Й.	Стефан Гияцишин	—	1	1
200	Озон Парк, Л. Ай.	Володимир Цісик	1	—	1
203	Гемтрємк, Міш.	Стефанія Бойко	1	—	1
218	Кемпбел, О.	Михайло Ткачишин	1	—	1
260	Клівленд, О.	Розалія Кокочь	1	—	1
361	Нью Йорк, Н. Й.	Павло Гаєрис	1	—	1
363	Олієн, Н. Й.	Гавриїл Підскальний	—	1	1
363	Олієн, Н. Й.	Гриць Непорадний	—	1	1
365	Маганой Плейн, Па.	Михайло Рудянин	1	—	1
401	Сайксвід, Па.	Михайло Люлька	1	—	1

ПОСТРЕЛЕНИЙ УТІК ДО СУ- СІДНЬОГО СЕЛА.

З Бучача звідомляють: Поліція схопила вломника А. Франчака з Дуліб, що має на сумлінню 25 вломів і нападів. Франчак утік устриху до двічі до нього і зранив коло хребетного стовпа. Всетаки ранений утік ще до сусіднього села, де його схопили й відвезли до лікарні в Бучачі.

НАБРАВ БІЛЛЯ НА КРЕДИТ.

До варшавського суду вплинула скарга французької конфекційної фірми проти бувшого польського міністра скарбу Здековського. Здековський, перебуваючи в Парижі, набрав на кредит більшу суму білля й за нього не заплатив, а на всі умови не відповідав. Фірма домогається засуду бувшого міністра на 9,000 франків уже разом з коштами.

ВЛОМ ДО СУДУ.

В Городенці вломилася невідомі вломники до місцевого городского суду й розбили залізні двері кімнати, в якій стоїть каса й де переходять депозити. Не порушуючи каси, злодії розбили скриню з судовими депозитами й вкрали два карабіни та автоматичний пістолет, а опісія втекли.

ІЛИ, АЛЕ НЕ ПЛАТИЛИ!

До варшавського суду вплинула скарга власника одного з більших варшавських тансінгів проти двох гостей, які їли й пили, але не платили. Загальна сума цих незаплатених рахунків є коло 40,000 зл. На листі заскаржені за незаплатення є м. і. одні генеральний консул і ряд визначних варшавських людей.

ОСТОРОГА ДЛЯ ЖІНОК І ДІВЧАТ, ЩО ВИХОДЯТЬ ЗАМУЖ.

Відомий кельнер з готелю Валдорф Асторія в Нью Йорку, Оскар Чірки, остерегає замужні жінки і наречені перед одидами, приреченими на склепів з делікатесами". Каже, що саме ті одида є причиною родинних нещастя і розводів. Тому радить матерям уникти своїх доньок завчасу добре й здорово варити.

ПАПІР, ЩО ПЕРЕТРЕВАЄ 1,000 ЛІТ.

Московському вченому Тімонові вдалося випродукувати папір, що перетрєває — на його думку — 1,000 літ. Нового паперу випродукували у першій мірі до різних важких документів, щоб опісля могли їх читати майбутні покоління. Заки проф. Тімонові вдалося випродукувати "вічний папір", мусів він довгий час переробити різні експерименти та спиратися в цих дослідях на зривках різних старих паперів зокрема на тих, що походять з Єгипту. Ціна нового паперу не буде більша, як інших дотеперішних паперових продуктів. Жаль тільки, що в Совегах взагалі недостача паперу, навіть газетного, а ціни такі добре солоні.

ПІДПАЛИЛА ДІМ, ЩОБИ НОЗБУТИСЯ ЛЬОКАТОРІВ.

З Катовиць звідомляють, що в Мисловіях згорів дім, що в ньому один безробітний. Слідство ствердило, що дім підпала ввласниці; вона бажала цим робити позбутися безробітних льокаторів, що не платять чиншів.

ВИМАГОВАВ ГРОШІ ПРИ ПОМОЦІ ЖІНКИ.

Фр. Сухожєвський, 50-літній працівник електриці у Варшаві, удержував бачижі взаємини з 17-літньою Г. Ставіською, як виявилася опісія, жінкою Ю. Ставіською. Одної днини муж Ставіської влав несподівано до Сухожєвського й приловив там свою жінку на зараді. Сухожєвський готовий був дати Ставіському матеріальне відшкодування. Ставіський відкинув це пропозиція, але за кілька днів явилася Ставіська й зажадала від Сухожєвського 300 зл. Вона грозила, що інакше обвинуватить Сухожєвського за те, що наче він намовляв її отруїти мужа. Ставіська дістала 50 зл. Другої днини явився у Сухожєвського Ставіський, котрий мїжтим роздумався й прибув з товаришами Віцом і Мазєкусом. Ставіський зажадав 1,800 зл., а Сухожєвський згодився їх заплатити. Покищо заплатив тільки 100 зл., а решту підписав векслями. Та незабаром Сухожєвський зорєнтувався, що влав жертвою шантажистів. Він повідомив про все поліцію. Суд у Варшаві засудив Ставіського на три місяці арешту, а Віца й Мазєкуса на два. Тому, що рівночасно їм зачислили превенційний арешт, усіх трьох звільнили на волю.

НАДІЛАСЯ НА КОСУ.

Жахливий випадок трапився в Малехові коло Львова. 22-літня Анна Бубус прятала в сродоні Нарас споглядалася й упала на косу. Вистри коса проколола їй черевну оболонку. Рєчєну перевезли до лікарні у Львові.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н.

РЯШІВ (Польща). — Пере судом присяжних у Ряшаві розпочалась розправа про абсолютента медицини Володимира Кобильника з Дрогобича за приналежність до О.У.Н. і за зв'язану з тим революційну діяльність. Йому закидають, що він на терені березівського повіту та в інших місцевостях львівського воєводства і в Кракові як член Організації Націоналістів увійшов в порозуміння з іншими особами в цілі відірвання від Польщі полуднево-східних земель. Акт обвинувачення йому далі закидає, що в Дрогобиччині, а згодом у Павлокомі та в Кобылоні Руській, березівського повіту, під докришкою науки співу і праці в читальні він як член О.У.Н. вів протидержавну діяльність. До розправи покликано 25 свідків та знавця політичних справ, а також знавця, що перекладав з української мови на польську знайдені матеріали. Обвинуваченого обороняє д-р Володимир Загайкевич з Перемишля.

НОВА ПОВІНЬ АРЕШТОВАНЬ У ПОЛЬЩІ.

ЛЬВІВ. — У зв'язку з відомими подіями в Камінці Боброїдах, де як жертва бандитсько-комунарського нападу згинув трагічною смертю ідейний український громадянин, голова „Лугу" Михайло Зелений, польська поліція, замість шукати комунарів, арештувала і відставила до судових арештів директора української районної молочної в Камінці, Андрія Стадницького. Причиною арештування Стадницького є правдоподібно те, що критичної почі він нібито організував облогу з місцевих селян і шукав комунарських бандитів, щоб їх зловити.

Вночі з 1 на 2 листопада поліція з Березан перевела ревізю в домі Куських у Ланіниці, березанського повіту, й арештувала двох братів, Миколу й Осина Куських. Обоє арештованих відставили до комісаріату поліції в Березанях. Одного з них опісія випустила. Дня 4 листопада поліція арештувала в Рибниках крамаря кооперативи „Відродження" й відставила його на поліційну стащю в Погуторях.

НОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В УКРАЇНІ.

ТОРІНО (Італія). — Кореспондент щоденника „Стампа" доносить з Москви, що в совєтській Україні майже що дня доходить до кривавих зустрідей населення з міліцією та ГПУ. На двірці в Ваді люди напали на поїзд з харчами й убили військового ескорту; у Вогуславі побивали міліціонерів та агентів ГПУ, коло Кірова вбили членів трибуналу, що видали були гострий присуд проти „контрреволюціонерів". В Бугавичах дійшло до зав'язаного бою з військом. Частина вояків перейшла до повстанців та застрілила політичного комісара Врублева. У кількох місцевостях висадили в повітря залізничні мости. Один поїзд з військовим транспортом упав у пропасть. У Люблинську робітники висадили в повітря фабрику зброї й амуніції. Совєтський комісаріат війни вислав в Україну три дивізії війська.

ФРАНЦУЗЬКА ПОРОХІВНЯ ВИЛЕТІЛА В ПОВІТР'Я.

ПАРІЖ. — Фабрика амуніції і пороху в Сен Шама, що віддалена 25 миль від Марселі, вилетіла в повітря, засипавши в руїнах кількасот робітників. Досі добуто 50 трунів, а двісті тяжко ранених боряться зі смертю. Вибух був такий великий, що майже в цілмі місті вилетіли шибки. Влада розпочала енергійне слідство в цілі ствердження причини вибуху.

БОРТЬБА НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ.

МАДРИД. — Від кількох днів на вулицях Мадриду ведеться завзята боротьба між революційними військами і військами уряду. Революційні літаки і сармати бомбардують осередок міста, що знаходиться в руках лівих. А урядова міліція обстрілює з гармат і бомбардує з літаків університетську дільницю міста, що знаходиться в руках революціонерів. По обох сторонах є багато вбитих. Місто поволі перемінюється в руїну. В деяких місцях вибухли пожежі. На вулицях видніють ями від гранат, з яких вистрілює з перерваних водопроводів вода. В останніх кількох днях революціонери мають перевагу над лівими.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗРУХИ В УГОРЩИНІ.

БУДАПЕШТ. — У будапештському університеті вибухли серед студентства протижидівські розрухи. Угорські студенти зажадали від жидів, щоб вони не змінювалися з ними, а щоб сиділи собі окремо. Жиди жидівські студенти відмовились від цього, першій почали їх атакувати. Поліція не мішалась у внутрішню боротьбу в університеті, але стримувала студентів, коли цю боротьбу вони хотіли перевести на вулицю. Урядові чиниши обіцяли зробити все, щоби привернути спокій.

НЕ СТАЄ ПОЖИВИ НА ГАВАЯХ.

ГОНОЛЮЮ. — Страйк корабельної прислуги доводить до цього, що Гаваї будуть без поживи. Запаси вичерпуються. Ціни підскочили. Острови спроваджують яких 80% потрібної для населення поживи. Тепер просять державну маринарку, щоб вона занялася доставою поживи на час страйку.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.,
at 61-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

№ 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАЛЕЖНІ -- ВІД АЛКОГОЛЮ

П'янство було одною з найбільших наших язв. Воно спричиняло нужду наших народних мас, або принаймні її збільшало. Воно було теж причиною масових ліцитацій селянських ґрунтів і причиною того, що так багато наших людей були змушені покидати рідну землю. Тому треба вважати великим здобутком, коли довідуємося з листів, які нам надсилають наші рідні зі старого краю, що там навіть такі родинні свята як весілля обходяться дуже часто без алкоголю. Правда, що тут завжди брак гроша. Але попри те заважає теж свідомість народних мас, бо наш нарід не хоче підкорювати матеріально окупанта, в якого алкоголь є державним монополієм. Та які причини не заважувалиб, важне для нас те, що в старім краю обходяться щораз більше без алкоголічних нап'янків.

А це важне ще й з іншого боку. Бо якщо наші люди в краю обходяться без алкоголю, то вирінає питання, з чого удержуються там Народні Доми чи інші подібні народні установи. Читаємо в дописах з краю, що от на посвячуванню Народного Дому в Підгайцях було повно народу і була величезна програма і люди "забавлялись" аж до 3-тої години рано. І все те, як там пишеться, відбувалося, "цілком зрозуміло," без алкоголю. Неодн з наших громадян в Америці, коли це прочитає, немало здивується. А те здивування буде ще більше, коли довідається, що на таким святі, як от у Підгайцях, вбито в Тризуб 926 цвяшків, а за кожний цвяшок треба було товариству заплатити 5 злотих, а звичайній особі 2 злоті. Те здивування буде ще більше, коли додамо, що крім тих цвяшків, які закуплено, зложено ще на згаданім святі готівкою 2,325 злотих.

Коли подумавмо, що ось на таким святі в нашім біднім краю й у біднім повіті зложено готівкою і закупном цвяшків майже \$1,000, то мусимо признати, що це багато. І мусимо погодитися з тим, що певно не було там такої великої збірці, коли присутні були видалі гріш на п'ятику. Бо витрачений у цей спосіб гріш був би пішов до польської державної каси і на наше поневолення. А так пішов на скріплення нашої сили.

Як бачимо, в старім краю знаходять способи, як вести народні забави, а зокрема як вести наші Народні Доми чи читальні, без доходу з алкоголю, або точніше: з п'янтки. Значить, що там уже добре розуміють властиве призначення Народних Домів. І ось тому підносимо цю справу, бо й в Америці треба нам теж думати про те, щоб Народні Доми могли мати таке матеріальне вивінування, щоб могли бути домами такої народної праці чи забави, яка булаб незалежна від того, скільки торгується за нап'янтки.

Д-р Кирило Трильовський.

ПРО НАТАЛІЮ КОБРИНСЬКУ

(З моїх споминів).

Коли лише подумав про пок. Наталію Кобринську, то стає вона перед очима моєї душі все в тій самій постаті, в якій я її побачив перший раз у домі її родичів в Белелуї, снітинського повіту, підчас ферій 1883 року.

Мій пок. батько Йосиф став шоправда сусідом о. Івана Озаркевича ще на початку 1881 р., спровадившись до недалекого Будилова, але я не мав нагоди бути скорше в той достойної родини.

Аж у літі 1883 р. запізнався з братом Н. Кобринської, Генхом, студентом медицини, дуже милим і веселим хлопцем, а то з нагоди першої студентської вандрівки, влаштованої семаками академічної гімназії у Львові: Володимиром Сімоновичем (що потім ввійшов до Америки) та Ернімом Калитовським (пізнішим адвокатом у Стрию).

Завважу, що пишучи спомини про якусь особу, годі помянути й інші особи й обставини, серед котрих ми її пізнали. Важними є і час і настрої, які тоді панували.

Тому то і мені годі помянути згадки про ту першу студентську вандрівку, що зробила на мене велике вражіння, головню через знайомство з її учасниками.

Тодішні вандрівки то не були властиво якісь туристичні виправи. Учасники їх ходили пішки дуже мало, а їхали переважно фірама. Йшло про це, щоб в означених згорі днях бути в значених містах і містечках, виступити там з вокально-музичними продукціями і взяти участь у танковій забаві, котра відбувалась безпосередньо по концерті. На ті вечірніци була запрошена все своє інтелігенція дотичної місцевості, без ріжниць народності. Однак учасників вандрівки обов'язував дуже строгий "правильник", котрий кожний мусів підписати. Перший його параграф обов'язував усе і до всіх: говорити "по руськи". Колич хто з учасників забувся і до якої гарної полочки заговорив по польськи, то зараз котрийсь із комітетових гримав йому до ву-

ха: "параграф айнці!" Далші параграфи заказували записувати, грати газардово в карти, та... займатися дівчат!

Вандрівники гостили також і по селах у священників. І було це справжнє "нашествие іноплеменників" на бідну імісць, коли заіхали на прихорождо яких двадцять кілька молодих хлопців, а кожний з воцим апетитом. Ще було добре, як такий приїзд був згорі зголошений. А треба і те признати, що студентів-вандрівників усе дуже гостинно приймали, хоч раз (в р. 1888) і таке трапилось, що внаслідок повени і зривання мостів ціла їх громада відсиділа добрий тиждень в Криворівні у пок. о. Бурачинського, батька двоох наших акавір та покійної, дуже заслуженої пані Курвішевої. Тоді то теж уже покійний "козак-невмирак" д-р Іван Куровець саме познайомився з нею.

В р. 1883 взяв я участь лиш у частині цієї мандрівки: з Делятина до Дори та до каменя Довбуша, а потім з Делятина до Коломиї.

В Дорі були ми на обіді у тамошнього пароха, відомого "твердого" патріота і навіть письменника та дописувача до "Слова", о. Тита Блонського. Від нього то між іншим походить відоме "двостийше":

"Солнце заходит, місяць восходит,
От того двойно светло
походит".

Але прийняв він нас дуже гостинно, між іншим і величезною мискою вареників з афинами. При обіді виголосив живучий і тепер ще у Відні лікар (тоді осмикурсник) Яків Турин (батько філателіста) промову, в котрій зачитував цілий уступ зі "Слова о Полку Ігоревім". Це очевидно неабияк подобалося твердому о. Титові.

Як я вже згадав, головним провідником цієї вандрівки, що розпочалась була в Станиславові і через Маняву, Надвірну та Делятин причалила була аж до Коломиї, був попри також уже покійного Ерніма Калитовського Володимир Сі-

менович. Він відслужив був три роки у війську і власне в 1883 р. скінчив сему гімназію у Львові. Мав він величезну чорну бороду, а через груди і плечі носив широчезну жовто-синю ленту.

Був він поважний, але зарозом і веселий, а хлопців і дівчат характеризував через словами: "хлопець гладкий як дріт!" або "дівка гладка як дріт!"

Приїхавши до Коломиї, дали вандрівники концерт у театральній салі, в котрій тепер знаходиться каварня "Сіті".

Виступала на тім концерті також панночка в національній строю (що тоді було великою рідкістю), Олена Сімоновичівна, сестра Володимира, пізніша сенаторка Кисілевська. Вона відспівала тоді з теологом Іванцевом дует "Ангел ночи" з оперети "Запорожець за Дунаєм".

Дуже можливо, що вже на тім концерті в 1883 р. була присутна Наталія Кобринська. Але напевно була вона рік пізніше на концерті, влаштованім знову в Коломиї другою студентською вандрівкою в тій же салі. Була тоді з нею і братова її, Ольга з Рошкевичів Озаркевичева, перша любка Івана Франка. А Франко теж брав участь у тій другій вандрівці і написав віршем її програму, що починається словами:

"Сонце по небі колує,
Знає і місяць свій шлях,
Вітер невпинно мандрує
По Україні степах.

Миж сонця ясного діти,
Вільного вітру брати,
Мали би вдома сидіти,
Малиб в дорогу не йти?"

Гейже в дорогу, ясну путь,
Скинути з серця тривогу,
Вільним повітрям дихнуть!

Я і тепер бачу мов живих Ольгу Озаркевич і Івана Франка, як підчас павзи поміж танцями вони обоє прохажують кругом салі. Вони не бачились тоді обоє вже шось 6 літ, Франко був уже поет і мав тоді доперва 28 літ життя! Інтересні листи І. Франка до Ольги Рошкевич оголосив п. Возняк в одному з календарів "Українського Народного Союзу" в Америці.

Евген Озаркевич, з котрим я заприятелював на першій вандрівці, запросив мене, щоб я конче прибув до них, до Бе-

СЕМІЙ КОНГРЕС ОБЕДНАННЯ

Згідно з § 17 статута Обеднання і рішенням Екзекутиви з дня 14. листопада 1936 р., подається до загального відома, що

СЕМІЙ КОНГРЕС ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

відбудеться:

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1936 РОКУ
В НЬО ЙОРКУ, В ГОТЕЛІ ПЕНСИЛВЕНІЯ
(сема евеня і 33 вулиця)

Конгрес зачне наради в годині 10. рано. Триватиме один день.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття конгресу.
2. Вибір президії конгресу і комісії.
3. Звіт уступаючого уряду.
4. Дискусія.
5. Реферати:
 - а) Українська молодь в Америці:
Що вона собою тепер уявляє і куди змагає? Молодь про українську школу і українську мову в Америці.
 - б) Вражіння з відвідин рідного краю.
 - в) Наші видавництва в будучому.
 - г) Наші політичні змагання в Америці.
 - е) Як повинна виглядати праця об'єднаних народних сил на місцях.
6. Ухвалення резолюцій.
7. Удлення абсолютної уступаючому уряду.
8. Вибір нового уряду.
9. Внески й запити.

Кожний делегат чи делегатка мусять виказатися повновластно товариства, яке було з Обеднанням у звязку і переслало через нього збірки на Рідний Край.

Заввага: По думці § 22 статута Обеднання, Товариство, яке входить в Обеднання, має право вислати на Конгрес одного делегата і на власний кошт.

По друки на довновласти треба звертатися до канцелярії Обеднання на таку адресу:

О В Е Д Н А Н Н Я

P. O. BOX 122, Hudson Terminal, NEW YORK, N. Y.

ЗА ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

Омелян Ревюк, предсідник. Д-р Лука Мишуга, секретар.

делуї, де будуть і інші віденські "Січовики", учасники вандрівки, а саме Іван Куровець, Н. Бурачинський з Криворівки (пізніше санітарний шеф Гал. Укр. Армії, тепер лікар у пол. Буквині), його стрічний брат С. Бурачинський (помер 1935 р. у Відні як емеритований урядовець мін. справ внутр.), В. Полянський (тепер емер. лікар полк. серб. армії в Београді), а що найважливіше і "січовий дід" Остап Терлецький, котрий у вандрівках участі не брав. Остап Терлецький мав тоді заледви не цілих 33 роки, але вже був більше як 10 літ членом "Січачи". Він і був духовним провідником тодішніх "Січовиків", котрі відносились до нього з надзвичайною пошаною, хоч і всі були з ним на "ти".

Річ очевидна, що я вже кілька днів по повероті з вандрівки помандрував до Белелуї, де й справді застав цілий січовий синедріон.

Господар, о. Іван Озаркевич, посол до парламенту, був високий панотець, поважний, з причіскою по боках чола. О. Іван у червонім обойчику каноніка був усе поважний і мож би було його зачислити до типу "ми" із "Зеркала", колиб не його толеранцій супроти поступових переконань його дружина була родом з Окунівських, отже взагалі була це правдиво аристократична попівська родина.

О. Іванові помагав у душпастирстві його син "о. Владозь", оженений з Ольгою Рошкевичівною, у якій любився Франко. О. Володимир це була незвичайно симпатична і добра людина.

Коли о. Іван переїхав в 1885 р. до Болехова, був о. Володимир якийсь час завідателем Новоселці в Снітинщині. Однак о. Іван був заприятелений з відомим графом Войтком Дзедушицьким з Єзуполя, пізнішим міністром для Галичини. Дзедушицький дав о. Володимирові презенту на недалекий Сіезд. Тут о. Володимир дуже завзято працював у народній читальні і сам особисто прочитав її членам усі теми відомої праці Костомарова про Хмельницького. Уже пізніше переїхав він до Березова Вишнього, в коломийському повіті, де і помер.

Щодо іншого члена мужеського товариства, яке я застав і пізнав у домі Озаркевичів у Белелуї, то мушу їх по черзі описати і схарактеризувати, бо вони становили середовище, в яким звичайно проживала Наталія Кобринська підчас ферій, як довго її брат Евген був у Відні на медицині. Старший брат Евгена, Лонгін, був уже мабуть і тоді доктором прав. Він і тепер же як адвокат у Городку. Це був поважний і зрівноважений чоловік; запізнаний ґрунтовно з бібліотекою віденської "Січачи", вивінуваного добре старанням Остапа Терлецького та М. Драгоманова. Д-р Лонгін Озаркевич подружжися (мабуть 1890 р.) з Оленою Бажанською, дочкою о. П. Бажанського, музика і теоретика музики, котрого заслуги доперва недавно в пресі високо оцінено. Олеся була гарна, жива і музикальна жінка, котра і пером пробувала своїх сил. Однак її новела поміщена навіть у "Народі" з 1890 р. Ідейно стояла вона близько до Наталії Кобринської. Медик Іван Куровець це була людина, що її можна коротко схарактеризувати: мало слів — багато діл. Стояв і він очевидно під впливом Остапа Терлецького. Великий національний діяч пережив великі особисті трагедії: втратив на війні двох синів-соколів, а вертаючись раз у літі від їх могил у бувшій полудневій Австрії, не застав уже в дома своєї вірної і в національній роботі дуже заслуженої подруги, Цецилії з Бурачинських, котра нагло померла в його несприятливості. Москалі підчас офензиви Керенського знищили його майно, а його тяжко побили. Цьому великому і незвичайному серед нас характерові присвячує більше місця в моїх спеціальних споминах.

Не пізнався.

Чоловік: — Ті тісточка, що ти спекла, мають який дивний смак.

— Тобі лише так здається. В кухарській книжці виразно написано, що смакують знаменито!

— Кажу вам, не уявляєте со собі, що то за скупа жінка ця Курчуха. І до того хитра... Скажу вам одно: вона взагалі не знає який смак має чай. Дома то вона не все гіркий чай, а в гостях то не пересолоджений.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина "ВОЛИНЬ".

Передуми вибороняться. — Авторські права вастережені.

(57)

Коні йдуть поволі на гору. Гляньока обсажена дикими ґрушами та березами дорога. Далі поле аж до Рохманова. На ліво в стороні села Обичі, Залузе. Ще далі за ними на обрис смуга лісів. Там північ. На південь поля, а десь там у долині село Кордишів. Але його не видно. Поле і поле.

Переїхали Рохманів. Над шляхом багато жидівських хаток. Збоку містечко Шумське, став, гребля і погорілий невеликий млин. Повернули на ліво. Болотняні Васківці. За ними поле аж до Москалівки.

Великий "казонний" суразький ліс. Чорно — білий стовп з пониженими таблицями. Молода смерекова посадка і садиба лісничого. Тут Володько прощається з матірлю. Злазить з воза, кладе на себе торбину, через плечі плач і гайда. В очах матері сльози. Володько не розуміє, чого тут плакати. — Коли дожене тебе яка підвода, попроси, хай тебе підвезуть. Може якраз добрі люди трапляться. Йди, дитино, хай тебе Бог благословить... і помагає...

Уста матері тремтять, але плач стримує. Володько цілує її в руку й відходить. — Зайди там до дідуна! —

гукає навздогін мати. Йй не хочеться відразу їхати назад. Вона хотілаб ще шось сказати йому. Стоїть і хрестить за синам дорогою. Ось він оглянувся. — Добре, мамо. Зайду! — А може чоботи подеруться... Попроси, хай поладять... — Добре, добре!

— Та тітки Зіньки не забудь! Відвідай Катерину. Вона напевно шось тобі допоможе!

Відповідь Володька вже невизрана. Він вже на звороті дороги. Ще хвилина і його заступили струнки смеречки. Мати дивиться. Піскова дорога й смереки перед нею, а більше нічого. Повернула коні і відіхала.

А Володько вже сам. Ліси і тиша. Лише час від часу проходять якісь святочно одягнені люди. Вони кажуть "дзіндобри" і питають Володька, куди він їде. Володько відповідає одним словом. Не має часу на розмови. Він думає. Навколо темний ліс. Дорога піскова. Але все таки Володько приємно йти. Як колісь, так і тепер йому приємно, коли починається шось нове, невідоме. Згадує всіх рідних та знайомих у Дермані. Ноги м'яко ступають по сухо-

му піску. Шелестить під ногами опалий літ. Дорога спускається вниз.

Йде, йде, йде. Деревна рідшають і не густішають. Величезні їх стовбури поволі пересуваються перед очима. Здаду чути голосне в'юкання. По часі Володька наганяє підвода. Маленький драбнячок, запряжений двома гнідими шкапенятами. Шлеї, віжки і все, що на них, портянне. У розбитий їх гриві репяхи. Біжать підтюпцем.

На голій дощі драбнячка, звісивши через шаблі ноги, сидить дядько. На ньому згрібні штани й австрійські військові черевки. Володько хотівсяб попросити, щоби підвіз, але шкода розстатися зі своїми думками та самотою. Ноги ще не болять і хоч дорога ще далека, але і часу шмат добрий. Ах, краще хай собі їде.

Але дядько не так думає. Він цікавий, що це за мандрівник такий з торбою на плечах та палицею в руках. Порівнявшись з ним, притримує коня.

— Дзіндобри! А куди, хлопче? — питає високим викриком.

— До Дерманя, — просто відповідає Володько.

— Ого! Тож то буде далеко! Тож то десь онтуди... Аж за мости. А тиж звідки?

Володько відповідає одним словом. Дядько цікавиться далі і довідується про все. Він

дивується, що батько пустив такого хлопця в дорогу. — Онтам оон, коло мостів, знов чоловіка били. Теж часи настали. Просто вбивають, та й годі.

— Мене не вб'ють, — каже Володько. Дядько галасає на цілу губу. Володько йде при возі. Нарешті дядько спохватився.

— Пробачай, — каже він. Нема на чому сісти, але, як хоч, примосьтись отам на літерині. Все таки трохи підідемо. Я тут недалеко, верстов дві. З Гісерні.

Володько сів спиною до дядька і звісив ноги назад. Приїхали до Гісерні. Дядько поспішав далі. В полудень досягав Зеленого Дуба. Це половина дороги. Відпочив і підживився. Тут починається справжній Волинь. Там здаду за лісом іще Поділля. Інші люди, інші краєвиди. Зпереду Волинь. Суворя, глина, стара земля. Люди більше похмурі, менше говіркі, але дебелиші, рішніші й охайніші. Села кращі пічуться. Ось тільки минуться ліси, пічуться хмельняці, плантації цукрових буряків. Більше критих залізом хат, менше соломи.

Володько чує цю землю, бачить її красу, її радість і горе. Він наближається до того місця на землі, де вперше побачив світло сонця та відчув першу радість життя. Зате цілі його ество повне втячності

до цього клаття великої своєї батьківщини.

Довга, тяжка дорога. Надвечір ноги відмовляються йти. Торбина стала значно тяжчою. Кілька разів відпочивав і аж поночі опинився на дермакських полях. Але ноги мов добуві. На щастя вітер зрівнявся і попіхав його в спину. Через темноту збився з дороги і замість яна Запороже, попав десь на Тихонці. Довго лавив по чужих городах і драбнячий собака. Нарешті натрапив на якусь хату, де ще світилося. Там, мабуть, були гості. Шось пили, їли, гомонили. Володько застухав у вікно. В темних дверях сіней зявляється дядько.

— Ти, стало бути, як? На хрестини? — питає дядько, не бачучи Володька. Він хитається і тупцяє, ніби стоїть на ґрачюмо. Володько починає виражати чого бажає. Голос його за довгу дорогу ослаб і дядько довго не може розібрати, чого той хоче.

— Ага! — нарешті зрозумів дядько. — Так ти, стадо бути, зі скубентів? Ти, значить, себче, так сказати до нашої семінарії в образовані йдеш. Правильно! Харашо! А може чарку горілки? Хаарошай! Первий у нас самогон. Поглянь нові сезоны! Панімаеш? — і він сплюнув через поріг. — Таки ні? Ну так, Гануно! — гукнув він до хати.

(Дальше буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДОМАШНЯ БІБЛІОТЕКА.

В американських газетах появилися минулої суботи величезні оголошення під заголовками „700 книжок для домашньої бібліотеки“.

Оголошення радять усякій людині, що має мешкання, мати в своїй бібліотеці поданих у цьому оголошенні 700 книжок.

Читаючи це оголошення, український читач подумає: В американців, видно, це вважається необхідною хатною обстановкою. В нас буває в хаті радіо, ледівня, фонограф, даче коли навіть хатна „бара“, а не тільки „салони“. Та скільки з нас має в себе в хаті бібліотеку?

ЧИ ЛИШЕ ПИСЬМЕННИКИ ВИНУВАТІ?

У списі книжок, які американські накладні радять кожному американцеві мати в своїй хатній бібліотеці, є не тільки книжки американських і англійських авторів.

Є теж книжки авторів німецьких, французьких, московських. Українських нема.

Яка причина цьому? Скаже хтось: Відомо. Нема таких українських добрих авторів, що їх можна би порадити читати вському чоловікові. Отже винуваті автори. Та чи тільки автори? Як можуть розвинути добрі автори серед українців, коли українці книжок не читають?

ЗМІНЛИВА ДОЛЯ.

Між книжками, які американські накладні радять кожному мати в своїй хатній бібліотеці, є книжка айрського письменника Джеймса Джойса під заголовкою „Уліс“.

Ця книжка була в Америці заборонена як неморальна. Судову заборону знесено щойно пару літ тому. Колись її вважали неморальною, нині про неї кажуть, що вона повинна бути в кожній хаті.

ЩЕ СЯ ТОЙ НЕ ВРОДИВ...

Лісту 700 книжок, які американські накладні радять кожному мати в своїй хаті, укладали в цей спосіб, що вислали до найбільших американців квестіонар, в котрім просили кожного чоловіка подати назви 10 давніх і 10 нових книжок, які він порадив би кожному чоловікові мати в своїй хатній бібліотеці. З тих відповідей зложено потім спис. На ньому одні книжки поручені всіма запитаними людьми, деякі більшістю, а деякі тільки більшою або меншею меншістю.

Отже є книжки, які одні люди дуже люблять, а інші не люблять. Ще ніхто не склав лісти, яка подобалась би всім людям. І що до книжок, ще ся той не вродив, щоби всім догодив.

ВИСТАВА КНИЖКИ.

В Інтернаціональнім будинку Рокефелерівського Інституту в Нью Йорку відбувається вже два тижні вистава книжки. Кожного дня виставу відвідують десятки тисяч людей.

Теж доказ зацікавлення книжкою.

Який доказ зацікавлення книжкою могли би ми дати? Ухвалити резолюцію на вічу з осудом наших ворогів за нищення української літератури?

Учитель: — Мушу заборонити моїм ученикам ходити до кіна навіть на історичні образи!

— Чому?! Таж історичні фільми причинюються до збільшення освіти!

Учитель: — Бо коли спитаю учеників, хто була Катерина Велика, відповідають, що Марлена Дітріх, а на питання хто була Марія Стюарт, відповідають, що Катерина Гелборн!

НАРОДНЯ ТВЕРДИНЯ

Дня 25 жовтня святкувала Підгаєччина небуденне свято передачі „Народнього Дому“ до вживання. Прибули делегати з цілого повіту. Пригравала оркестра читальні „Просвіти“ з Богатковець. Влаштувано величаву академію. В акті передачі виписано таке:

Багатьма літами мріяна ідея збудування „Народнього Дому“ в Підгайцях частинно зреалізувалася. Повстав отсей „Народній Дім“. Цей „Народній Дім“ це нічого іншого тільки свідок існування українського народу і його охоти до дальшого повного життя. Це його праця і його піт, а може і кров. Це його жертви. Ці всі жертви видимі і невидимі, а частіше незнані ширшому загалові, втілюються в цей повітовий „Н. Д.“. Покищо лиш осередок „Н. Д.“ здібний до всенароднього вжитку, а саме сая і приміщення для двигуна народнього життя, філії „Просвіти“.

Дасть Бог, що введові спроможемося на цілковите викінчення „Н. Д.“.

Покищо готовий лиш осередок, затишне місце народньої культури і народнього мистецтва.

Місце затишне замкнене і відчине. Замкнене усім темним духом, які під покришкою народньої культури хотіли нищити моральний і матеріяльний доробок нації, а навпаки, відчинений осередок для всіх охочих працівників на народній ниві над здобуттям, плеканням та розвоєм моральних та матеріяльних цінностей Української Нації.

Для працівників на народній ниві кінцевою умовною плянкової праці є затишне місце, як кінечним є пташата гніздо.

Народній Дім це наче гніздо, вірніше гніздо, з якого в безконечній черзі мають вилітати скристалізовані ідеї-вірлі, які у своїй свободі леті-реалізації схопили за собою весь український нарід, Свідомі значіння Народнього Дому та наложеного нам обов'язку його будови, приходимо сьогодні тут і заявляємо, що ми по своїх силах та по силах українського громадянства, старалися виконати наложений нам обов'язок совісно, а в присутності Високого стійких Гостей передаємо отсей осередок Нар. Дому Вам Вп. п. Голово Філії „Просвіти“ в Підгайцях, і одночасно бажаємо, щоб за Божим благословенням філія „Просвіти“ в Підгайцях була конструктивною станицею, яка працює своїх виховників вирвала націю з сумерків і створила авангард, об який повсякчасно розбивалися зазіхання усіх явних й скритих ворожих сил. Цю пам'ятку та радісну хвилю ми увіковічили виписанням отсих слів у пропам'ятну книгу філії „Просвіти“ в Підгайцях і враз з бажанням вручаю Вам, Вп. Пане Голово,

отсю пропам'ятну книгу, як символ передачі виконаної праці для добра Української Нації.

Підгайці, дня 25 жовтня 1936 Року Божого.

За Комітет: д-р Ловицький Євген, о. Рибачук Осип, Ткачук Осип, Кудрик Степан, Голод Степан, о. Масяк Володимир, Боянівський Теодор, Ригайло Гілярій, Мушкевич Осип, ішк Вільчынський Михайло.

Виділ філії приймає: Д-р Стецюк Григорій, інж. Банах Степан, Мостовий Олекса, о. кат. Княгиницький Ярослав, М-р Гуцало Остап, Колодницький Гриць, Паласюк Володимир, Титла Спірідіон, Голубяк Олекса, Зеленьяк Михайло, о. Пашковський Юрій, Бакалець Іван, Волчук Микола.

По перечитанню акту передачі всі привані члени Комітету і Виділу підписують акт у пропам'ятній книзі, а голова філії „Просвіти“ виголошує святочну промову — вітаючи пораз перший усіх приванних делегатів у Народній Святині, передає „Нар. Дім“ до культурного ужиткування повітові і заряджує символічне вбивання пропам'ятних цвяшків, приготований на підвищенню щит тризуба і велику деревляну книжку. Перед вбиванням цвяшків освітній організатор Іван Даньків в першу чергу підносить княжий дар на будову „Н. Д.“ Іх Ексцеленції о. Митрополита Кир Андрея, Впреосвященних Єпископів Кир Івана і Кир Никити.

Один з перших цвяшків у щит тризуба зівав вбитий Впреосв. Кир Іваном. По ній вбивають цвяшки Головне Товариство „Просвіта“ у Львові і Головне Товариство „Рідна Школа“ у Львові. По них вбивають представники наших повітових товариств, а пан

Микола Волчук вбиває цвяшки, як секретар Комітету будови „Нар. Дому“ в Нью Йорку та його членів (досі зложив цей Комітет на будову коло \$1,200). Далше вбивають цвяшки послі і гості з краю й інші присутні громадяни. В міру того як з вбиваннях цвяшків зачав на щиті рости символ наших змагань наш тризуб — націоналістична молодь впроваджує на сцену подвійну почесну стійку, яка цілий час була змінювана. По скінченню вбивання цвяшків піднесено щит з тризубом вгору з окликом „Хай живе Український Народ і слава Йому“, на що саяя трикратно відгукула „Слава“ і могутнім національним гимном закінчено таке рідко імпазанте у нас свято.

По академії на сцену входить гурток з Голгіч, який виводить голгіцькі весілля в народних старих строях зперед 50 літ. Ноша і обряди дають велич захвайних традицій, пошани нашої церкви та пошанування старших батьків, а старинні весільні співи і музика нагадують старі і добрі часи. По голгіцьким весіллям наш о. Юрій Пашковський, місцевий адміністратор, висвітлює на екрані свої аматорські пречудні фільми. Декотрі з них кодьорові. Бачимо всі повітові національні свята а то: 1) Український повіт. Ярмарок; 2) Прогулянка Х. В. М. і культ. господ. заведення п. Терляка в Галичі; 3) Похід на могили поляглих підчас Зелених Свят в Підгайцях; 4) Покона імпреза в Н. Д. виконана через підгаєцький доріст; 5) Районовий Р. Ш. попис дитячих садків на Старому Місті; 6) Кооперативний Ювілей, подлучений із С. Г. Святом в Підгайцях; 7) Праця в збутовім магазині С. У. К. в Підгайцях; 8) Ювілейне Свято чит. Просвіти в Божикові; 9) Дахівкарський курс у Волощині. На всіх фільмах українські напи-

си. Ці всі фільми повинні побачити наші центральні, а копії з них повинні вислатися наші емігранці. По висвітленню фільм, яке трвало дві години, на сцені відбулись покази національних танків та народче гуляння, в яких взяло у часть все громадянство. Слід замітити, що буфет був безалкогольний, бо в Н. Д. не личить продавати алкоголь, і то ще підчас такого небуденного свята. Гості забавлялись до 3 год. ранком.

Матеріяльна сторінка представляється так: замовлено і виготовлено 1,479 штук цвяшків, які вислано в Край і повіт. Назначена ціна цвяшка від товариства 5 зл., а від осіб 2 зл. вгору. В дні свята вбито 926 цвяшків і зложено 2,325 зл., а остальні цвяшки враз з готівкою кожного дня дальше впливають до каси Комітету Будови Н. Д. в Підгайцях.

Очевидець.

ОЛИФАНТ, ПА.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХОР СВ. КИРИЛА І МЕТОДІЯ В ОЛИФАНТ під диригентурою Л. СОРОЧИНСЬКОГО — влаштує

КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 13. ГРУДНЯ Година РІВНО 8-ма ввечір В ШКІЛЬНИЙ АВДИТОРІЙ RIVER AVE., OLPHANT, PA. Вступ: \$1, 75, 50 і 35 центів.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

FALL OF SOVIET PREDICTED IF NATION JOINS IN WAR.

Six months after a war begins, Russia will fall — from within.

This was the prediction of a Ukrainian sociologist from the Polytechnic Institute at Prague who spoke last night before Minneapolis Ukrainians in their church.

And one of the reasons for this fall will be that one-third of the Russian army consists of Ukrainian boys, who will join in the rising nationalist-independence movement now going on in Europe's "bread basket."

Professor O. I. Bochkovsky, who left for Chicago today, feels European war is "inevitable." And since it is, Ukrainians must be ready to take advantage of war to escape from Russian and Polish oppression, he maintains.

At the present time Ukraine is broken down into territorial areas under the rule of Russia, Poland, Czechoslovakia and Rumania. In Czechoslovakia, 1,000,000 Ukrainians will receive autonomy next year, he said.

"Why wait for war?" Professor Bochkovsky asked. "Why do not diplomats call a 'peace' conference today and settle all these problems without bloodshed?" (The Minneapolis Journal, November 4, 1936).

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ

на 1937 рік

В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЮ МООВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.

25¢ один -- 5 за \$1.00

Засвітали козаченьки Гуцул на полонині пасе вілч Дівчина в українським строю Український парубок і дівчина сидять коло крижачі Хлопець і дівчина у Великій Україні. Сина мої, гайдамаки Тарас Шевченко Іван Франко Різдво Христове Різдво Христове з ангелами

Ангел хоронитель над дітьми Мала хата і город Хата над озером Старий млин коло річки Краєвид: гори вночі Краєвид: гори в день Причиста Діва Марія з малим Ісусом Христом Діти при забаві над рікою Ісус Христос в Гетсиманських горах Ісус Христос між терпличими

Замовлення і гроші слати на адресу: "СВОБОДА," 81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J. (Замовлення на С.О.Д. не будемо висилати).

НЕ ЗАБУДЬТЕ! ШО СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ

фірми СТАСЮКА

Будуть оголошувати кожної п'ятниці

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ

ЗАВТРА

НА ОГОЛОШЕННЯ В „СВОБОДІ“

ГОЛОВНИЙ СКЛАД І ФАБРИКА: 124 First Ave., New York City

ФІЛІІ: 628 — 5TH AVENUE, 121 NASSAU AVENUE, GREENPOINT, Brooklyn

УВАГА! БОСТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДАМИ ВІДДІЛУ О.Д.В.У. Ч. 27, ТОВ. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ, СЕСТРИЦТВА, СОЮЗУ УКРАЇНОК, КЛЮБУ МОЛОДІЖІ І ЦЕРКОВНОЇ ГРОМАДИ влаштується

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 22-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 РОКУ В ЦЕРКОВНИЙ САЛІ, Бостон, Масс. 136 Арлінгтон уллиця, Початок точно в годині 4-тій пополудні.

Україні й українці! На це свято відродження Неньки України запрошуємо всіх українців, котрі почувать себе силами і доньками тої України, за котру стільки тисяч віддали своє життя. На концерті виступить ново організований Хор Молодих під проводом о. Л. Кушніра. Святочну промову виголосить о. В. Касків з Вунсатк, а англійською мовою промовити наша молода ади. п. А. Чопик. На це свято маємо честь запросити численну бостонську громаду, як теж з Сейлем, Лоренс, Вустер, Блекстон, Тоттон, Масс.; Вунсатк, Провіденс, Меншіл, Потакет, Р. Ав., і Менчестер, Н. Г. Прийдіть всі, кличте знайомих. Комітет Свята.

УВАГА! ПАСЕИК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ВІДДІЛ 71 МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ при співучасті всієї молодіж, згуртованої при укр. прав. громад в Пасейку, влаштує

ДВА ВЕЛИЧАВІ ТОРЖЕСТВА

В НЕДІЛЮ, 22-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 РОКУ В ГАЛІ 47 ГОВП ВУЛ.

Перше буде: ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО, яке розпочнеться в 4:30 попол. паннахидо за жовнірів-борців України, при асисті всієї молодіж і з проповіддю о. С. Мусіячука, а за цим в 5:30 ввечір СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ хору МУН. — Святочну промову виголосить о. С. Мусіячук, в англ. мові панна П. Миталь з Нью Йорку.

Україні, а вкінці почувте одних молодих наших артисток, що загостять до нас аж з Філадельфії.

Друге торжество буде: Офіційно відкриття від. 71 МУН, при чім відіграють аматори МУН інтересне представлення (о. С. М.): „І ЧУЖОГО НАУЧАЙТЕСЬ І СВОГО НЕ ЦУРАЙТЕСЬ“. Виступлять також молоді, знані всім вже українські радіо-артистки, сестри ШИМАНСЬКІ (Шай Сестер) з Філадельфії

По вичерпних програмах ЗАБАВА до ПІЗНОЇ НОЧІ. — Вступ: старші 35 ц., діти 15 ц. — Програма в руках о. Мусіячука, при яній панна Грісія Мусіячука.

Шановні громадяни Пасейку! А околиці! Це перший раз в нашою місті сама молодіж влаштує листопадове свято. В паннахиді за героїв візьме участь звші сотки молодіжні а діти шкільні відіспівать паннахиду. Концерт рівнож дає сама молодіж, 40 членів МУН. В другій точці програми виступлять сестри ШИМАНСЬКІ перший раз в Пасейку. Прийдіть всі на це Листопадове Свято, на це представлення, віддайте честь нашим жовнірам-борцям за Волю України, а вкінці почувте одних молодих наших артисток, що загостять до нас аж з Філадельфії.

УВАГА! СІРАКУЗ, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ДІМ ВЛАШТОВУЄ

ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, 22-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 РОКУ В ВЛАСНІМ ДОМІ ПРИ 1317 W. FAYETTE STREET. Початок в годині 6-тій ввечір. — Вступ 50 центів.

ПРОГРАМА: В неділю по Великій Службі Божій відіграється ПАННАХИДА по померших членах. В годині 6-тій ввечір СВЯТОЧНИЙ ОБІД, получений з КОНЦЕРТОМ, виступом українських танцюристок; будуть промови позамісцевих і місцевих бесідників, будуть визначні американські гості. По концерті БАЛЬ до пізної ночі.

Шановні Громадяни, місцеві й дооклиці! Комітет Ювілею запрошує вас взяти численну участь в цім ювілею. Допоможіть нашій твердині, У. Н. Домові, розвинути на славу нашої громаді і всьому аншошу українському народові. Комітет Ювілею.

УВАГА! НЬО ЙОРК, Н.Я. УВАГА! ВІДДІЛ 204 УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗАПУСТНИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 21-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р. В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ 334 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 6:30 ввечір. — Вступ 40 центів На цей баль запрошуємо все громадянство з Нью Йорку й околиці, на яким при нагоді веселої забави, можна буде вступити в члени Українського Народного Союзу. 271,3

Уряд 204 Відділу У. Н. С.

Знищив подружжє життя

— Бачиш, оцей чоловік знищив зовсім мое подружжє життя!—сказав Хрустіль до приятеля, показуючи йому якогось прохожого.

— Ах, драбуга! якжеж це сталося? — Оженився з нашою кухаркою і тепер моя жінка варить сама!

Бухгальтер заснув в офісі й на цьому приловив його директор.

— Прошу не гніватися,—виправдується бухгалтер—та мій маленький синок не дав мені спати всеньку ніч.

— Гм,—відповідає директор—то принесіть завтра до офісу зі собою свого синка!

Злагіднюча обставина

Оборонець: Як злагіднючу обставину зазначаю, що мій клієнт після доконання крадіжжє випив три фляшки вина, які найшов у креденсі. Наслідком того так упився, що заснув на місці виндик, а тим самим улегчив стое арештування.

Рздумування залюбленого

— Не хотіла мене поцілувати! Шо то може значити? Може довідалася, що не маю ні цента? Шо мене викунули з посади? Шо мене виреклася родина? А може іла цісник?

2 РОКИ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТИВИ 2 РОКИ!
 Подаємо до відома українським громадянам, що з нагоди 2-літнього існування української кооперативи під назвою **SQUARE DEAL PROVISION & GROCERIES Inc.**, 94 FIRST AVENUE (bet. 5-10 Sts.), NEW YORK CITY

ВЕЛИЧАВУ ЗАБАВУ І БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.
 в LENOX MANOR, 254 EAST 2nd STREET, NEW YORK CITY

як признання для наших громадян, що так широко підтримували українську кооперативу.

Початок балу в годині 8-мій вечір.

З цієї нагоди запрошуємо всіх українських громадян з Нью-Йорку й околиці зайти до місця нашої кооперативи, 94 First Ave., bet. 5-6 Sts., а там всім нам доручимо 2 квитки ЗОВСІМ ДАРОМ, один з них буде на забаву й бал, а другий на спробу вашого щастя, як що вам номер буде щасливий виграєте відносно на Тенісвінг Дей.

Українська Кооператива дає спеціальні ціни впродовж 12 днів почавши від п'ятниці, 20-го листопада, до 1-го грудня 1936 р.

Ціни наших продуктів.

СВІЖА КОВБАСА не вуджена	24 цнт. фунт
КОВБАСА ВУДЖЕНА крайня	32 " "
ТЕНДЕРЛОЙН вуджений	30 " "
ШИНКИ суха	30 " "
СОЛОНИНА наприкована	16 " "
ЛОЙН оф ПОРК в цілмі кавалку	20 " "
ШИНКИ вуджені	24 " "
ШИНКИ СВІЖІ	20 " "
ВУДЖЕНКА з реберками	20 " "
ВУДЖЕНКА до смаження (BACON)	28 " "
ВЕПРОВІ НИЖКИ СВІЖІ	4 " "
ВЕПРОВІ ГОЛОВИ СВІЖІ	3 " "
САЛЬЦЕСОН свого виробу	25 " "
СВІЖИЙ БОЧОК з риб-бейкон (RIB BACON)	20 " "
ПЕРЕДНІ ШИНКИ СВІЖІ	18 " "
КАПУСТА квашена	8 " "

Кооператива запевняє шановну публіку, що всі м'ясарські вироби є першої якості. Також всі свіжі м'яса будуть продані по спеціальних знижених цінах. Тому запрошуємо шановних покупців до ласкавої участі. Притім не забудьте переказати своїм знайомим, щоби використали цю публіку нагоду. За чесну обслугу ручитесь

УВАГА! ТАНТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
 ЗАХОДАМИ ВІДДІЛУ Ч. 40 О. Д. В. У. ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРШІЯ ОСІННІЯ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.
 в WHITE EAGLE HALL, 40 EMERSON AVE., MONTELEO, BROCKTON

Початок в годині 7:30 вечір. — Музика з Вунсакет.

Комітет має честь запросити до численної участі в забаві всіх українців з Тантону і Броктона, і з Сейлем, Бостоном, Витманом, Квінсі, Нью Bedford, Фал Рівер, Масс.; Вунсакет, Сентрал Фалс, Потакет, Менніл, Крокетт і Провіденс, Р. Ай. Прийдіть усі та кличте знайомих. За добру забаву ручитесь — Комітет.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
 ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПРОВІДЕНС ВІДБУДЕТЬСЯ

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

в RUTHIA HALL, 360 ELMWOOD AVE., cor. Potters Ave., PROVIDENCE, R. I.

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 Р.
 Початок 7-ма год. вечір і до пізньої ночі. — Вступ 35 цнт.

Просимо всіх українців, як старших так і молодших, місцевих і позаміських, численно прийти і спільно забавитися, а за добру і веселу забаву ручитесь — Комітет.

Увага: Просимо сердечно українські організації не улаждувати на той день ніяких забав — Вам вдячний Комітет.

Одного дуже багатого купця спитали, як добробився майна. Він відповів:

— Моїм принципом є: — купувати у песимістів, продавати оптимістам!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШКАГО, ІЛЛ.

Будова Народного Дому.

В 1933 р. всі відділи У. Н. Союзу в Шкаго в околиці відсвяткували разом сороклітній ювілей існування найбільшої української заповомогової організації в Америці, Українського Народного Союзу. Після ювілейного святочного комітету цього свята започаткував велике і важке діло: він призначив увесь дохід з цього свята на будову Дому Українського Народного Союзу в Шкаго.

Від того часу аж дотепер комітет усіх відділів У. Н. С. продовжує це корисне діло і в тій цілі кілька разів до року влаштовує різного роду імпрез, щоби в той спосіб зібрати якнайбільше фондів.

Дотепер уже зібрано кількості доларів. Дехто може задатися: а скільки то діт забере, щоб з улаштованих імпрез зібрати стільки грошей, щоб за них можна було побудувати дім? На це можна відповісти, що коли далі збиратимемо так повільно як дотепер, то забере багато літ. Але ми повинні прискіпити збірці, повинні якимись іншими способами зібрати гроші, бо діло, яке започаткував комітет, є дійсно важке. В планованому домі має приміщуватися ціле народне життя, і то не тільки старших союзців, але також молодших поколінь.

В минулих трьох роках комітет хотів дістати запоруку від усіх відділів, що вони дійсно хочуть такого дому. Тепер, маючи запоруку і запевнення, що такого дому вони потребують, комітет пригодує для пляни, щоб знайти ще інші фонди крім тих, що приходять з різних імпрез і тим прискіпити будову дому. Союзівці, до котрих звертатиметься цей комітет, повинні піти йому назустріч і причинитися чинно до здвигнення власної інституції в Шкаго.

Заходом цього комітету відбудеться дня 21. листопада в сали „Синів України“, 2410 Вест Шкаго Евіню, Союзний бал. Початок у годині 7-мій вечором, а вступ тільки 25 ц. Увесь дохід з цього балу призначений на підвищу цілю, а саме на будову Дому У. Н. Союзу в Шкаго. Усі Союзівці повинні прийти на цей бал, бо там сповнять свій громадський та організаційний обов'язок.

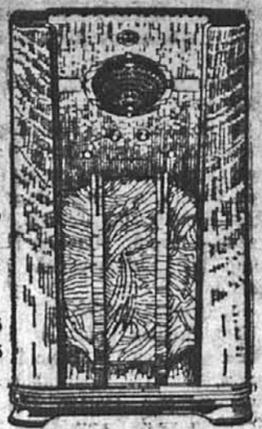
Тарас Шкіула, гол. радний.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

1937 WESTINGHOUSE RADIOS 1937

РАДІО ОТ ЦЕІ МАРКИ ЛУЧИТЬ НАС З ЦІЛИМ СВІТОМ!

ЧУДОВІ КАБІНЕТИ РІЗНОЇ ВЕЛИЧИНИ І ВИГЛЯДУ.
 ДУЖЕ СОЛІДНО БУДУВАНІ, З 5 ДО 12 МЕТАЛЕВИМИ ЖАРІВКАМИ.
 НА ОБІ ЕЛЕКТРИКИ І БАТЕРІИ.
 КОЖНА СТАЦІЯ ПРИХОДИТЬ ЧИСТО І ВИРАЗНО.

WR-314, 10 TUBES List \$109.95

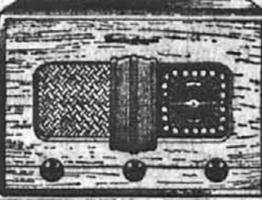
ЦІНИ ДУЖЕ ПРИСТУПНІ,
 від \$ 19.95 до \$139.95

ПРОДАЄМО ЗА ГОТІВКУ І НА ВИГІДНІ СПЛАТИ.

ВАШЕ СТАРЕ РАДІО ПРИЙМЕМО В ГРОШАХ.

СЛУХАЙТЕ НАШОЇ РАДІО-ПРОГРАМИ КОЖНОЇ НЕДІЛІ

від 9—10 рано. Приходіть, пишть або телефонуйте до:

WR-102, 5 TUBES — \$19.95

НАШОЇ РАДІО-ПРОГРАМИ КОЖНОЇ НЕДІЛІ

від 9—10 рано.

Приходіть, пишть або телефонуйте до:

NASZ BAZAAR, 151 AVENUE A (bet. 9—10 Sts.), NEW YORK, N. Y.

Tel. ALgonquin 4-0658. — P. Zadoretzky, Prop.

ТАКЕ РАДІО МАТИ В ХАТІ, ЦЕ ВЕЛИКА ПРИЄМНІСТЬ.

ВОНО МАЄ ВСІ МОДЕРНІ УДОСКОНАЛЕННЯ.

ЖАДНИХ ТРУДІВ ПРИ ШУКАННЮ СТАЦІИ, ТУТЄШНИХ ЧИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ.

Є НА ЦЕ МАГІЧНЕ ОКО.

14-ЦАЛЕВИЙ ГОЛОСНИК ДАЄ ПРИРОДНИЙ ТОН.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС ПОСЛУХАТИ ТІЛЬКИ ДЛЯ ЦІКАВОСТІ.

Є В НАС ТАКОЖ І МАЛІ РАДІА ДЛЯ КОЖНОЇ ХАТИ І КЕШЕНІ.

STATION WBNX 1350 Kc.

Селянин іде залізницею і плоче на долівку. Бачить це кондуктор і каже до селянина:

— Чи ви вмієте читати? Таж тут виразно написано: „Не плювати на долівку!“

На це селянин: Не все випадає робити, що написано. Ося тут стоїть на цій афішці написано: „Носіть лише нагрудники Біркензона!“ Чи ви, пане кондукторе, носите нагрудник? Бо я ні!

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ

на РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ

з додатком пісень СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ

Ціна 35 центів.

Замовлення і гроші слати до: „S V O B O D A“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Листопадове Свято.

Заходом українських національних товариств відбулося в нашій громаді в неділю, дня 1-го листопада Листопадове Свято. Видно, що є ще багате наших українців, що не розуміють значіння такого великого дня, коли на трицять тисяч українців у Дітройті зазедви кілька соток було на святі. Бракувало тих, що повинні були бути.

Свято відкрив короткою промовою голова 24-го відділу ОДВУ, п. В. Сковрон. Д-р Кібзей перебрав провід, зясувавши значіння свята та покликав на першого бесідника місцевого адвоката п. І. Панчука. Потім український національний хор „Думка“ під управою п. І. Атаманця відграв вязанку пісень. Півна Пётруня Сеньків віддеклямувала з чуттям: „Доки будем...“ Потім було п'яно-солю панни С. Андрусевич, котра відграла вязанку пісень. Далше маленька 6-літня Оля Дідик віддеклямувала: „Не плач, Нене Україно“, за що публіка нагородила її бурєю оплесків. Солю-спів пані Цимбаліст (Горить мое сердце, В неділеньку

вранці і Опівночі) закінчив першу частину програми.

В другій частині хор „Думка“ відграв вязанку пісень, а п. І. Іванчук виголосив гарний святочний реферат. Привіт від канадійських українців передав о. Левишин. Пані Н. Атаманець відгала солю: Колісь, дівчино мила, і Спи, мій сину. Далше д-р Кібзей попросив присутніх про жертви для українських інвалідів. Пані Блашукова, Паньків, Тимошко, Струховська та паночки О. Тимошко і О. Свистун пішли за збіркою, яка принесла \$130.11. Далше панна Н. Пангра віддеклямувала: Стрілецьке прощання, а п. К. Орми відгав солю: За рідний край і Стрілецька пісня. Відсвітанням „Ще не вмерла Україна“ закінчено свято.

По запланованню видатків літнілося 100 доларів, які переслали через Об'єднання на призначене місце до старого краю.

Учасник свята.

RADIO.

ПІТСБУРГ, ПА.

В четвер 26. листопада на „Тенісвінг Дей“, в 9-ти годині рано з радіо-стації WJAS з Пітсбургу, Па., буде передача на Українська Служба Божа. Відправлятиме о. Володимир Козоріс, парох укр. греко-кат. церкви св. Юрія, Норт Сайд, Пітсбург, Па., а співатиме хор „Бандурист“ під управою п. Івана Корбейського. Rev. James R. Cox даватиме пояснення англійською мовою.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
 УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
 ХІРУРГ І АКУШЕР
 321 E. 18th STREET,
 between 1st and 2nd Avenues,
 NEW YORK, N. Y.
 Tel. GRAMERCY, 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

НЕПРИЯТЕЛЬ РЕВМАТИЗМУ.

Біль в руках, ногах, крижах, змиві в ногах, а поза шкорою як би мурвалі ланки. Ті недуги уступають по ужиттю „SORKO“. Сашік коштує \$4.00. Наказитесь висилити разом з замовленням на адресу: 225-

CH. LOZINSKI, Dept. S,
 2325 N. Mulligan Ave., Chicago, Ill.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

НА 1937 РІК БЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 10,000 ріжнородних Стінних Календарів на 1937 рік. Календарі як: „Hangars, Wall, Pocket, De Luxe і Cat Outs“. Чудові картини, реалістичні, діти, дівчата у різних позах і різної величини.

Для гросерів, бучерів і взагалі для тих, що купують на розпродаж: 100 календарів (Hangars) 15x20 з друком на календарях даної фірми — \$14.00
 100 календарів без друку — 12.00
 50 календарів з друком — 8.00
 50 календарів без друку — 7.00
 25 календарів з друком — 4.50
 25 календарів без друку — 3.50
 Дозин календарів без друку — 2.25
 Один календар з персякою — .25
 5 календарів з персякою — 1.00
 Ласкаві замовлення посилайте на адресу: 262-

UKRAINIAN BAZAAR,
 97 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
 (near 6th Street)

ПЕТРО ЯРЕМА
 УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК

 ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОКНІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ-Йорку І ОКОЛИЦІ.
 129 E. 7th STREET,
 NEW YORK, N. Y.
 Tel. Orchard 4-2563
 BRANCH OFFICE & CHAPEL:
 707 PROSPECT AVENUE
 (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
 Tel. Ludlow 4-2565.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

„Не рухайтесь і мовчіть“, приказав іде Тарзан двом білим мужчинам, що скрилися серед галузей дерева. „Я буду наглядати за вами, брате Тарзане!“, втрутила гордо Нкіма. Високо на дереві вона все почувалася хоробрю. „Ти також мовчи і не зроби ніякої дурниці“, відповів Тарзан малпі. Після цього він подався до Оранда.

За кілька хвилин надійшли відділи дикунів. Вони спиталися під деревом, на яким були заховані білі люди, й почали розглядатися, куди далі йти. Нкіма зіскочила кілька гіляк нижче. П'яне серце було наповнене ненавистю до тих дикунів: і вона інстинктивно зірвала овоч цього дерева й кинула ним на чорних. Та чорні не звертали на це уваги.

Тоді Нкіма зірвала ще один овоч і, примірявшись, влучила ним провідника дикунів у сам вис. Привяві чорні розреготались, але рівночасно підняли свої очі, щоб поглянути, звідки це походить. Вони побачили Нкіму, яка вже забула про все, а раз драз зривала нові овочі і кидала ними на чорних. Притім вона кляла їх з усієї сили.

„Ви прокляті чорти, я усіх вас перетереблю. Що ви мені зробите? Що? Дерево велике, я захиноюся за гіляки. А в поближкі є Тарзан“. Кілька чорних почали примірюватися з лука, але в тому моменті вони побачили вище на гіляці двох білих людей. Тепер їх увага була звернена кудиінде. Чорним з радості заблистали очі.